

Dr. Dana Simona Fabini

Cercetare și aplicații în artă, pedagogie artistică și art-terapie

Teză de Abilitare

Rezumat

Introducere

Teza de abilitare cu titlul *Cercetare și aplicații în artă, pedagogie artistică și art-terapie*, descrie, conform cerințelor metodologice prevăzute, activitatea profesională desfășurată de subsemnata, dr. Dana Simona Fabini, de la susținerea tezei de doctorat în anul 2005 până în prezent, urmărind principalele direcții de studiu și rezultatele obținute în cercetarea științifică, munca didactică, cercetarea artistică și activitatea expozițională.

1. Cercetarea științifică și activitatea didactică

1.1. Concepte și materiale de lucru în cercetarea științifică

Teza mea de doctorat în arte vizuale, susținută *magna cum laudae* în anul 2005 la Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca, sub conducerea d-nei Dr. Alexandra Rus, cercetător științific gr. 1, a urmărit fenomenele de democratizare a conceptului de creativitate artistică, exemplificând prin curente și personalități marcante ale secolului XX, implicațiile acestor fenomene în practicarea terapiei prin artă, precum și oglindirea contextelor discutate, în lucrări artistice personale. Această cercetare a fost dublată de studii doctorale în psihologia artei, pe teme de receptare artistică, întreprinse la Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca, coordonate de Prof. Univ. Dr. Mircea Miclea.

Prin selectarea datelor și dezvoltarea perspectivelor complementare între creația și receptarea imaginii artistice, am publicat un an mai târziu, în 2006, două cărți ulterior frecvent citate în literatura de specialitate: *Creativitate artistică. Relații între artele vizuale și terapia prin artă*, Presa Universitară Clujeană, 169 de pagini, ISBN: (10) 973-610-468-0, și *Receptarea în artele vizuale. Implicații în terapia prin artă*, Casa Cărții de Știință, 191 de pagini, (10) 973-686-949-0.

Cărțile au făcut demonstrația unui studiu aprofundat asupra semnificațiilor valorice și interpretative atribuite gândirii artistice, și au actualizat domeniile interdisciplinare de aplicabilitate socială a pedagogiei artelor și art-terapiei.

Arătând că perspectiva psihologică nu se suprapune cu perspectiva estetică în ce privește judecata de valoare asupra operei de artă, ele pun în evidență aspectele similare dar și pe cele de netă diferențiere în această abordare, pe baza cercetărilor de istoria și teoria artei, a paradigmelor psihologice și a studiilor empirice întreprinse (Hartmut Kraft 1984, Constantin Enăchescu 2003, Robert L. Solso 1994, M.J. Parson 1987, J. M. Thompson 1995, Jens Rowold 2001, etc.)

- a se vedea ro.wikipedia.org/wiki/Dana_Fabini

1.2. Experiința didactică universitară în țară și în străinătate

La data susținerii doctoratului în arte vizuale, am avut funcția de lector universitar, o vechime de 15 ani de predare la Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca - Facultatea de Arte Decorative și Design / Ceramică, coordonator: Prof. Univ. Dr. Cornel Ailincăi; și de asemenea o vechime de 3 ani de predare la Universitatea din Köln, în calitate de cadru didactic asociat la Heilpädagogische Fakultät/ Kunstpädagogik und Kunsttherapie, coordonator: Prof. Univ. Dr. Barbara Wichelhaus (actualmente departament în cadrul Humanwissenschaftliche Fakultät / Facultatea de Științe Umaniste).

Disciplinele pe care le-am coordonat în acea perioadă în ambele universități au fost preponderent discipline fundamentale de specialitate vocațională: *Bazele studiului desenului, Bazele studiului modelajului, Studiul și teoria culorii, Analiza limbajului artistic și studiul formei*, respectiv *Desen liber și desen naturalist* pentru universitatea germană. Urmărind o pregătire de calificare superioară în studiul artelor vizuale, și luând în considerare profilul specific al departamentelor universitare, am elaborat programul curricular (syllabi) pentru fiecare disciplină predată. Din 2007 am întrerupt această activitate pentru a mă concentra intensiv pe programe de studii, formare continuă și perfecționare profesională în pedagogia artistică (*professional training*), în Germania.

În anul 2016 am fost solicitată să colaborez la înființarea Departamentului de Pedagogia Artelor Plastice și Decorative (în forma pe care o are astăzi) în cadrul universității clujene de artă, și la elaborarea programului de studii pentru această specializare. În acest sens am propus introducerea disciplinelor de art-terapie pentru anii 1-3 de studiu. Din 2019, în calitate de cadru didactic asociat la acest departament, predau cursurile de: *Concepte didactice, metode și tehnici în art-terapie, Art-terapia în contexte instituționale, Forme artistice interdisciplinare în art-terapie, Joc și experiment artistic în dinamica de grup*. Accentul este pus pe combinarea între munca artistică, științifică și didactică cu aplicațiile inerente specializării.

1.3. Programe de studii și perfecționare profesională

Între anii 2008 - 2014 am colaborat la programe de studii și formare continuă în pedagogia artistică în cadrul Kölner Institut für Kulturarbeit und Weiterbildung (Institutul din Köln pentru Programe Culturale și Perfecționare Profesională). Am susținut în limba germană, cursuri, seminarii și workshop-uri pe teme de specialitate, și am coordonat cicluri de perfecționare profesională în pedagogia artistică. Programul instituției s-a bazat pe direcții educaționale actuale cu puternic impact social, care promovează în pedagogia artistică conceptul *Soziale Plastik* (*Plastica Socială*) introdus de Joseph Beuys (1978) și orientările creative derivate din acest concept. Din această perspectivă am elaborat (syllabi) și coordonat cursurile: *Aspecte ale pedagogiei artistice în context cultural, Percepție și formă plastică, Experimentarea desenului ca proces conceptual și folosirea lui în pedagogia artistică, Reflexie și evaluare prin mijloace vizuale*.

În funcția de coordonator pe ciclu de studii, am supravegheat constant calitatea programului de perfecționare profesională pe întreg parcursul de desfășurare, pentru fiecare disciplină în parte:

organizarea cursurilor și evaluarea lor, analiza legăturilor multiple stabilite între instituție, profesori și grupul de beneficiari, coordonarea diplomelor și evaluarea fiecărui cursant la încheierea ciclului de studiu. În acest cadru instituțional au existat și alte seminarii și cursuri independente pe care le-am oferit între anii 2010-2013, axate pe experiență creativă și conștientizare prin procedee artistice, pe expresii ale artei postmoderne și provocările ei culturale, pe studiul vieții și operei femeilor artist care au dobândit recunoaștere internațională.

1.4. Granturi și proiecte educaționale internaționale câștigate prin competiție

În paralel cu activitatea de predare, am coordonat și colaborat la diferite proiecte (inter)naționale, menite să intermedieze cunoștințe din domeniul artistic pur vocațional, din pedagogia artistică sau din art-terapie. De exemplu proiectul intercultural româno-german *Interferențe*, organizat ca schimb de experiență între Stiftung Keramion - Zentrum für moderne und historische Keramik Frechen, Institut für künstlerische Keramik und Glas Höhr-Grenzhausen - Universitatea din Koblenz, Fundația Ceramart și Universitatea de Artă și Design din Cluj. Proiectul a avut loc în octombrie-noiembrie 2007, și a fost finanțat prin Programul Cantemir de către Ministerul Culturii și Cultelor din România, și instituțiile partenere în proiect. El a demonstrat calitatea demersurilor contemporane în ceramica artistică și în învățământul de artă din cele două țări. Ca membru colaborator, am avut rolul de inițiator al proiectului, am realizat contactul, comunicarea și organizarea interculturală premergătoare între aceste instituții.

Un alt exemplu este workshop-ul european *Anleitung zur kunstpädagogisch und heilpädagogisch fundierten Arbeit für Multiplikatoren / Îndrumare profesională pentru multiplicatori din domeniul pedagogiei artistice și terapeutice*, organizat de către Kölner Institut für Kulturarbeit und Weiterbildung, în colaborare cu Universitatea din Köln- Humanwissenschaftliche Fakultät, KUMBIG e.V. și *atelier artig Köln*. Workshop-ul a fost finanțat prin Grundtvig Projekt de către Nationalagentur Bildung für Europa - Bundesinstitut für Berufsbildung din Bonn. El s-a desfășurat în octombrie 2011, în cadrul manifestărilor *Zilele Europene*, și a tematizat modalități profesionale interdisciplinare care vin în ajutorul copiilor și tinerilor cu probleme de comportament sau delincvență. Am participat la acest workshop în calitate de coordonator și expert în pedagogie artistică, alături de Prof. Dr. Rabea Müller (Alanus Hochschule für Kunst und Gesellschaft Bonn/Alfter), fondatoarea instituțiilor *atelier artig* și *Akademie artig* din Köln.

Unul din aspectele esențiale în activitatea mea educațională, se focusează pe munca autoreflexivă a multiplicatorilor. A educa pe ceilalți presupune a conștientiza propria educație, și în acest scop a cerceta date biografice. Munca biografică, structurată în funcție de vârstă, instituie o profundă legătură între metodele pedagogiei artistice și cele ale art-terapiei. Procesul educativ trebuie orientat nu numai pe competența vizuală ci și pe subiect. El este astfel însoțit de revelații-indicații de sens, care au loc mai ales prin procedee analogice formale între actul creativ artistic și experiența biografică a subiectului (Edwin Stiller 1999, Georg Peez 2008, Vasile Preda 2003, Sir Ken Robinson 2001, Alain de Botton 2008, etc.).

- a se vedea <http://www.fabini.eu/index.php/lectures-and-writings.html>

1.5. Proiecte-pilot de pedagogie artistică în învățământul preuniversitar

Particularitatea comună esențială dintre artă, pedagogie artistică și terapie prin artă, rezultă nu numai din mijloacele tehnice folosite, ci și din perceperea actului creativ ca mijloc de comunicare și schimburi de idei și trăiri afective. Procesul și produsul artistic acționează ca un stimul cognitiv-afectiv specific, activează resurse de introspecție și restructurează percepția de sine și relațiile cu mediul înconjurător. Ilustrarea acestui conținut se concretizează în pedagogia artistică și în art-terapie prin jocuri, exerciții și proiecte artistice de diferite grade de complexitate.

Pe o problematică pedagogică specifică, am conceput și coordonat proiecte-pilot în diferite școli, cu precădere din Germania. De exemplu între anii 2009-2011 proiectul *Ich, Du und die Welt (Eu, Tu și Lumea)*, realizat la Katholische Hauptschule Bülowstr. din Köln, a fost axat pe integrarea socială, prin metode de comunicare artistică, a copiilor și adolescenților proveniți din familii de emigranți. De asemenea în 2011 am conceput și coordonat proiectul *Kunst und Wissenschaft. Auf den Spuren von Leonardo da Vinci (Arta și Știința. Pe urmele lui Leonardo da Vinci)*, organizat în cadrul Dietrich Bonhoeffer Gymnasium, Bergisch Gladbach. Proiectul s-a axat pe utilizarea conceptelor de interdisciplinaritate între arte și științe, în învățământul preuniversitar.

- a se vedea <http://www.fabini.eu/index.php/i-you-and-the-world.html> și <http://www.fabini.eu/index.php/on-the-tracks-of-leonardo-da-vinci.html>

1.6. Activități educaționale cu caracter interdisciplinar

După susținerea doctoratului am elaborat și coordonat constant seminarii sau proiecte educaționale cu caracter interdisciplinar, care au oferit noi posibilități practice de aplicare artistică în diferite contexte instituționale. Selectez aici numai câteva exemple: workshop-ul *Synagoge und Ecclesia* în colaborare cu Prof. Univ. Dr. Ursula Rudnick (Leibniz Universität Hannover), expert pe teme de dialog creștin-iudaic, organizat în 2006 la HkD Murten, Elveția; workshop-ul *Die eigene Identität wahrnehmen und systemisch erleben (Percepția și exprimarea propriei identități în sistem)*, destinat multiplicatorilor din domeniul medical, psiho-somatic și psiho-terapeutic, organizat în 2015 la Universitätsklinikum Freiburg, la invitația d-lui Prof. Univ. Dr. Michael Wirsching (Psychosomatische Medizin und Psychotherapie / Clinica de Medicină Psihosomatică și Psihoterapie); tot în 2015, la invitația d-lui Prof. Univ. Dr. Liviu Malița (Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Teatru și Film, Cluj Napoca), am lucrat cu studenții în workshop-uri pe teme de percepție artistică în lumea teatrului, filmului și televiziunii, cu precădere raporturile imagine-text, și formele de transfer psihic instalate între artist și public, prin artele spectacolului.

2. Cercetarea artistică și activitatea expozițională

2.1. Concepte și caracteristici ale cercetării artistice

Pe lângă activitatea de cercetare științifică și munca didactică, programele de studii și proiectele educaționale, am realizat constant o intensă cercetare artistică și activitate artistică expozițională. Caracteristicile acestei cercetări reies nu numai din lucrările și conceptele personal formulate, ci și

din referințele la munca mea, care provin din critica de artă și studiile de specialitate din țară și străinătate. Deja privitor la lucrările artistice personale prezentate în cadrul doctoratului, s-a subliniat de către istoricii de artă Dr. Alexandra Rus și Dr. Livia Drăgoi, ca o caracteristică specifică muncii mele, îmbinarea între cercetarea științifică și cea artistică (Muzeul de Artă și Universitatea de Artă din Cluj Napoca, 2005). Preocuparea intensă cu resursele artei, capacitatea de a oglindi propriile experiențe de viață prin expresie plastică, erau observate câțiva ani mai târziu de către Dr. Uta Friederike Miksche (ArtDialog e.V., Künstlerforum Bonn, 2008).

O altă caracteristică principală precum folosirea sincretică a limbajelor artistice diferite, imagine - text - sunet, a fost comentată de Dr. Jenny Graf-Bicher, istoric de artă și literatură (Quartier am Hafen, Köln, 2015), și Dr. Vianu Mureșan, filozof și scriitor (Editura Eikon, București, 2016).

Modalitățile expresive sincretice sunt abordate în lucrările mele printr-o mare diversitate tehnică, pozitiv percepută de către Dr. Donatella Chiancone-Schneider (istoric de artă și film, Brühl, 2015), și a fost definită, conform uzanțelor academice, drept *proiectare experimentală*, de către Prof. Univ. Dr. emerit Peter Ulrich Hein (istoric și sociolog de artă, Universität Duisburg Essen, Institut für Kunst und Kunstwissenschaft / Institutul de Artă și Istoria Artei, 2020).

Acestor caracteristici interdisciplinare, li se poate alătura, prin experiența ultimilor 20 de ani, și aceea de interculturalitate. Pe lângă limba maternă română, limba germană a devenit limba mea adoptivă, iar acest lucru se reflectă în creația mea și deschide noi posibilități de expresie și formalizare.

În anul 2010 am stabilit conceptul integrator *Bibliotheca Diotima*, pentru a defini crezul meu artistic, atitudinea feministă de tradiție intelectuală, valențele terapeutice ale artei, dar și valențele social-critice. M.A. Susanne Meier Faust, curator și istoric de artă, a observat cum munca mea, referitor la construcția culturală a identității feminine, tematizează constanța problemelor emoționale și sociale (GEDOK Freiburg, 2019). Figura Diotimei, preluată generic și simbolic din *Dialogurile* lui Platon, încorporează credința în capacitatea iubirii de a activa (prin diferitele ei ipostaze) principiul transcendental al frumuseții. Cercetarea mea artistică, circumscrisă tendințelor specific postmoderne, transferă și filtrează în actualitate teme vechi, antice - precum simbolul Diotimei, mitul Ariadnei, mitul Peșterii, Pygmalion și mituri ale creației, etc. Ea juxtapune însă filtrului postmodern, și orientări precum dadaismul, pop-art, arta feministă, explorând astfel stereotipuri și modele socio-culturale de gândire artistică.

O abordare a artei, așa cum o practic și o înțeleg eu, în acord cu prezumții actuale din științele vizuale, este necesitatea de a intra în dialog cu receptorul, *Celălalt* devenind *co-autor*, prezență nemijlocită în actul artistic. În acest sens munca mea nu se orientează numai pe produsul artistic, ci și pe procesul artistic, performance și acțiuni cu publicul.

Dintre cele mai importante lucrări din ultimii 5 ani fac parte: *Der Faden der Ariadne* (2015), *poesis.hier* (2015), *#100dada* (2016), *Waiting Room: Loneliness* (2017), *Tête-à-Tête* (2018), *Utopie cu maestrul* (2019), *The Secret Tablets* (2019).

Ele au fost prezentate în centre artistice de prestigiu din țară și străinătate precum: Quartier am Hafen (2015), Museum Zündorfer Wehrturm și Domforum (2017) din Köln / Muzeul de Artă (2017) și Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei (2019) din Cluj Napoca / Galeria Galateea Contemporary Art (2018) și Centrul Cultural Palatele Brâncovenești (2019) din București.

- a se vedea www.fabini.eu și de.wikipedia.org/wiki/Dana_Fabini

2.2. Proiecte artistice internaționale. Activitate curatorială

Pe lângă expozițiile personale, de la începutul carierei artistice am participat la proiecte și expoziții (inter)naționale de grup, la festivaluri anuale și bienale de artă. Ca urmare a experienței acumulate, am inițiat în anul 2016 platforma artistică *Dialog in Agora*. Este o platformă interculturală și interdisciplinară, cu scopul de a stabili structuri sustenabile pentru o comunicare artistică interactivă și performativă. În cadrul acestei platforme am elaborat, organizat și coordonat până în prezent între spațiul cultural german și cel român, proiecte de amploare, finanțate prin competiție, care s-au bucurat de succes și recunoaștere internațională: *Arheologie Contemporană* (2016 - 2017), *Cosmopolit(ism)* (2018 - 2020). Temele alese, în acord cu cercetarea mea artistică, reflectă subiecte de maximă actualitate precum: tradiție și inovație artistică - confruntarea dintre temele și tehnicile clasice și noile medii, creativitatea artistică între elită și democratizarea artei, arta în contextul globalizării.

Proiectele pun accentul pe o colaborare vie, deschisă, realizată prin expoziții, colocvii, prezentări video, întâlniri cu artiști, curatori și teoreticieni de artă, acțiuni interactive cu publicul, performance, workshop-uri interdisciplinare. Ele au avut loc până acum cu precădere în orașele Cluj Napoca și Köln, în colaborare cu instituțiile locale: universități, muzee, galerii, centre culturale, școli, primării și spații publice. Prin proiecte se urmărește, cu ajutorul mijloacelor artistice, o cercetare în profunzime și în extensie a straturilor culturale vechi și noi existente, o îmbinare a moștenirii trecutului cu aspecte ale vieții contemporane, precum și o modalitate de a oferi publicului larg internațional date despre cultura locală.

- a se vedea <https://www.youtube.com/channel/UCldTb8twLN9MvzB7yu9nmtg>

2.3. Publicații naționale și internaționale

Alături de cărțile publicate în 2006 (prezentate la cap. 1.1), au existat pe parcurs mai multe publicații rezultate din cercetarea artistică. Ele s-au concretizat sub formă de cărți de autor, editare de albume documentare de artă, articole critice sau contribuții artistice în cataloage și reviste de specialitate din țară și străinătate.

2.3.1. Cărți de autor

Începând cu anul 2018 am inițiat prin colaborare cu Editura Eikon din București, seria *Bibliotheca Diotima*, ISBN 1: 978-606-711-891-9. Editura este acreditată CNCSIS. Seria prezintă o selecție de texte și imagini din munca mea artistică, sub formă de volume în ediție și redactare româno-germană; fiecare volum e însoțit de recenzii provenind din literatura de specialitate română și din

cea germană. Până acum au fost publicate în această serie volumele:

Încotro iubirea / wohin die Liebe, volumul I, 71 pg., 2018, ISBN 2: 978-606-711-892-6

utopie cu maestrul / Utopie mit dem Meister, volumul II, 72 pg., 2019, ISBN 3: 978-606-49-0107-1

muza vitregă / die Stiefmuse, volumul III, 91 pg., 2020, ISBN 4: 978-606-49-0321-1

Tot la Eikon am publicat în anul 2018, în urma expoziției de la Galeria Galateea Contemporary Art din București, catalogul de artă trilingv româno-german-englez: „*Tête-à-Tête: Dana Fabini & Gavril Zmicală*”, 53 pg., ISBN: 978-606-711-859-9

În afara lor au existat în acești ani cărți de autor în producție proprie (carte obiect de artă în ediție limitată), pe diferite teme de cercetare artistică, ca de exemplu numai în anul 2014: „*Logos 1011010 Bilder / 1011010 Imagini*” (106 pagini) sau „*vom Schwarzen Meer zur dunklen Nacht / de la Marea Neagră la noaptea neagră*” (46 de pagini).

- a se vedea <https://portal.dnb.de/opac.htm?method=simpleSearch&query=fabini%2C+dana>

2.3.2. Volume editate de studii, editare de cataloage

Din anul 2016 am inițiat în calitate de editor coordonator, de asemenea la Editura Eikon din București, acreditată CNCIS, seria albumelor *Dialog in Agora*, ISBN 1: 978-606-711-556-7.

Seria apare sub formă de volume în ediție și redactare româno-germană. Documentând prin text și imagine proiectele realizate în cadrul platformei *Dialog in Agora*, ea reunește specialiști din ambele culturi, din domeniul artelor vizuale, literatură, filozofie și științe sociale, care își aduc propria contribuție în dialogul ideilor. Sunt puse astfel în evidență aspecte culturale comune sau diferite la temele cercetate. Până acum au fost publicate în această serie:

Arheologie Contemporană / Zeitgenössische Archäologie Cluj Napoca, volumul I, 88 pg., 2016, ISBN 2: 978-606-711- 519-2

Arheologie Contemporană / Zeitgenössische Archäologie Köln, volumul II, 92 pg., 2017, ISBN 3: 978-606-711-695-3

Cosmopolit(ism) / Kosmopolit(ismus), volumul III, 104 pg., 2019, ISBN 4: 978-606-49-0154-5

- pentru mai multe date, a se vedea: dialog-in-agera.fabini.eu

2.3.3. Publicații în cărți și reviste de specialitate

Activitatea mea publicistică e completată și prin contribuții la diverse reviste și cataloage:

- articole despre scena de artă, expoziții și artiști, ca de ex: *Aspecte ale avangardei artistice la 1916 în România și Europa de Vest*, în *Buletinul Bibliotecii Române din Freiburg. Studii și documente românești* serie nouă Nr. IV (XXV), 2017, ISSN: 0534-4085

- publicație de poezie/imagini-text, ca de exemplu în revista germană *Wortschau Literaturmagazin* nr. 25/2015 ISBN: 978- 3-944286-13-6; nr. 27/2016 ISBN: 978-3-944286-15-0; nr. 28/2016 ISBN: 978-3-944286-17-4 (Düsseldorf, Germania)

- contribuții artistice în cataloage de expoziții colective, ca de exemplu: *Dreisprung Triplu Salt Troskok*, ed. ArtDialog e.V. Bonn 2008, ISBN: 3-9809806; *move. Kunst im öffentlichen Raum*, ed. GEDOK Freiburg 2016; *100 Jahre Frauenwahlrecht. Kunst im Plakat*, ed. GEDOK Freiburg 2018;

All Stars Blaue Stunde X, ed. Beate Gördes, A+A Kulturstiftung Köln 2020

- a se vedea <http://www.fabini.eu/index.php/bibliographia.html>

3. Recunoașterea și impactul activității

Munca pe care am desfășurat-o constant mi-a adus recunoaștere pe toate planurile. Sunt membru în asociații profesionale de prestigiu precum: Uniunea Artiștilor Plastici din România (filiala Cluj), membru fondator al Fundației de Artă Ceramart (care organizează Bienala Internațională de Ceramică Cluj), membru GEDOK / Uniunea Femeilor Artist din Germania (filiala Freiburg) și membru Literatur Forum Südwest Deutschland. Atât înainte cât și după susținerea doctoratului am făcut parte din programe educaționale de analiză și evaluare, am participat în comisii de jurizare pentru expoziții, și am coordonat diplome în formarea profesională (Köln, 2010-2013). Am fost invitată să susțin prelegeri în cadrul unor manifestări de artă sau științifice, să particip cu prezentări la simpozioane sau conferințe internaționale de prestigiu, ca de ex. numai în anul 2019: artist talk ICR Berlin, Bookfest București, Colocviul *Exipora (Exil și Diaspora)* Craiova. Munca mea apare citată în baze de date internaționale (ex. Google Scholar 2014, 2018), în presa scrisă sau reviste de specialitate (Kunstforum 2016, etc.). Pentru activitatea mea am fost invitată în interviuri și emisiuni la posturi de radio și televiziune, atât în țară cât și în străinătate: Deutsche Welle Bonn 2008, Radio Free Europe 2016, TVR3 2017, SensoArte TV 2018, etc.

- a se vedea *biografie* și *bibliografie* pe pagina internet www.fabini.eu

- a se vedea <https://www.youtube.com/channel/UCldTb8twLN9MvzB7yu9nmtg>

4. Perspective și propuneri de dezvoltare în activitatea viitoare

Cel mai vechi model educațional coerent, care a influențat timp de secole societatea, a fost elaborat de Platon și a condus la dihotomia între așa numitele arte liberale, care au ca studiu ideile și abstracțiunile, și artele practice bazate pe studii vocaționale. De-a lungul istoriei s-au derulat diferite concepte despre educație, dar ceea ce trăim astăzi, în secolul XXI, prin digitalizare și revoluția media, impune restructurări esențiale ale modelului educațional, inclusiv a formelor de practicare a studiilor vocaționale.

Oamenii nu gândesc numai prin discurs analitic, ci și prin imagine, prin sunet, prin mișcare, așadar printr-o diversitate de tipuri de stimuli. Creativitatea de tip artistic nu este un teritoriu rezervat numai dezvoltării de dexterități specifice, ci o șansă de exprimare și cunoaștere în domenii diferite ale vieții sociale.

Concentrându-se pe mecanismele și potențialul energiilor creative artistice nu numai în planul creației pur individuale și al dialogului artistic intercultural, ci și în plan educațional, conceptele și rezultatele muncii mele, dezvoltate cu pasiune constantă în preocuparea de peste 40 de ani cu arta, se completează consecvent pe toate direcțiile de studiu: artistic, didactic, științific, publicistic.

În experiența acumulată în țară și în străinătate, am colaborat cu personalități de prestigiu, interesate de programe de studii interculturale, de o cercetare interdisciplinară între științe și arte,

cu aplicabilitate socială directă. O prioritate didactică în acest sens, este contribuția pe care doresc să o aduc la acreditarea secției de Pedagogia Artelor Plastice și Decorative, ce funcționează din 2018 la Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca, și la introducerea studiilor de master pe specializarea de art-terapie.

De asemenea voi continua cercetarea artistică interactivă, interdisciplinară și interculturală în cadrul platformei *Dialog in Agora*, precum și demersurile experimentale sub conceptul integrator *Bibliotheca Diotima*, urmărind teme de actualitate socială.

Roadele se vor oglindi în expozițiile, publicațiile, întâlnirile cu publicul, pe care doresc să le mențin cu aceeași regularitate ca până acum, pentru a disemina în diverse medii socio-culturale, ideile, viziunile, cunoașterea acumulată teoretic și practic în toți acești ani.